

januarju, februarju ter marcu, in sicer 280 ali 72 %, najmanj pa v maju, juniju ter juliju (samo 21 knjig ali dobrih 5 %). Knjižnici so v tem letu podarili: Ljudska prosveta iz Kranja 135 knjig, ObLO Skofja Loka več revij in 4 knjige ter KUD »Brata Križnar« 3000 dinarjev. S temi podarjenimi in novo nabavljenimi knjigami se je njih število dvignilo na 590.

V letu 1956 se je knjižnica znašla pred velikimi težavami. Najbolj pereče vprašanje so predstavljali neprimerni prostori in nabava nove knjižne omare. Ker tega v letu 1956 niso uspeli rešiti, se je to odrazilo zlasti v slabem poslovanju, zmanjšanem obisku, v nekakšnem splošnem mrtvilu, saj so si bralci v tem letu izposodili le 84 knjig.

Ko se je v letu 1957 knjižnica preselila v primernejši prostor in ko so tudi nabavili novo knjižno omaro, se je stanje vidno izboljšalo. Novi prostor še vedno ne ustreza vsem potrebam, a je vseeno precej boljši od starega. V tem letu so si bralci izposodili 264 knjig. V letih 1958 in 1959 je knjižnico obiskalo 365 bralcev, ki so si izposodili 584 knjig. Z nakupom novejših del in revij v zadnjih treh letih se je knjižni fond dvignil na 702 knjigi in 290 revij. V tem razdobju je knjižnica dobila pomoč samo od prosvetnega društva »Brata Križnar«, in sicer 20.000 dinarjev. Knjižnica je tudi naročena na številne knjižne zbirke ter kulturne in politične revije (Prešernova družba, Ljudska knjiga, Borec, Socialistična misel, Obzornik, Mladina, Prosvetni list itd.). Knjižnica ima 92 članov, se pravi, da je približno vsak četrti prebivalec Godešiča vpisan v imenik izposojevalcev.

Ko stopa delo knjižnice v drugo desetletje, so ji odprle lepe perspektive. Z adaptacijo Prosvetnega doma se bo knjižnica preselila v nove sodobno urejene prostore. Tu se bo knjižnici pridružila še čitalnica s televizijskim sprejemnikom. Seveda pa bo treba resno prijeti za delo in pristopiti k sodelovanju pri posredovanju izvenšolske izobrazbe delovnemu človeku. Knjižnica naj bi postala skupno s čitalnico kulturni center vasi, kjer bi se zbirali vsi, ki čutijo potrebo po kulturnem delu in razvedrilo.

Tone Bobnar

NOVOSTI V MUZEJSKIH NARAVOSLOVNIH ZBIRKAH

Priradoslovni muzej v Ljubljani ima znanstveni in poljudno izobraževalni pomen. Zato mora imeti popolne sistematske zbirke o naravi slovenskih pokrajin, da

so na razpolago strokovnjakom za študij. Poleg tega pa mora tudi nestrokovnjaku prikazovati značilnosti narave in ima v ta namen urejene razstavne zbirke v biotopih, t. j. v naravnih življenjskih združbah. Naravoslovna zbirka loškega muzeja ima — vsaj zaenkrat — samo ta namen, da preprostim obiskovalcem predočuje značilnosti loškega ozemlja. Do sedaj so bile maloštevilne živali, ki jih je muzej zbral, razstavljene posamič, brez svojega okolja. V letošnjem poletju smo pa uredili prvi biotop — naš gozd z nekaterimi živalmi, ki v njem živijo.

Na lesenitnih ploščah ogrođja, ki ga je izdelal mizarški mojster Jože Peternej, je slušatelj umetnostne akademije Franc Novinec iz Godešiča naslikal rob mešanega gozda. Sestavil je resnične motive iz loške okolice tako, da gozd prehaja v travnike, med katerimi se vije Sora. Ob njej je proga vlažnega sveta z rogozjem in vehovjem. Valovita pokrajina prehaja v ozadju v hribovje, kjer so za vrhove uporabljene svojske oblike Homa, Osolnika, Lubnika in Ratitovca. Pred tem ozadjem je preparator ljubljanskega muzeja Franc Leben postavil plastično gozdno pokrajino. Središče tvori stara bukev, ki smo jo s pomočjo občinskega gozdarskega oddelka in logarja Pavla Kosa iz Poljan izsledili na Bukovem vrhu. Pred brlogom med krivenčastimi koreninami imata stara in mlada lisica opravka z ježem, po spodnji veji teče polh, v krošnji se je prikazala kuna zlavica, vejo preiskuje detel. Izza bukve gleda jazbec, iz gošče je prilomastil mrjasec. Na mladi jelki sedita ljubka veverica in kalin. Na veji iz stranske stene počiva podhujka, suho drevo v ozadju preiskuje zelena žolna. Na odsekani brezi stoji smrdokavra, v bližini štora preži dihur. Med rogozjem se plazi vidra, v ozadju vidimo pižmovko, zviška se spušča kragulj. Duplo v stari bukvi je namenjeno za čuka ali skovika.

Letos je dobil naravoslovni oddelek našega muzeja tudi novo zbirko o krasu na loškem ozemlju, ki ga do sedaj nismo dosti upoštevali. Začasno arheološko zbirko smo umaknili na stranski spodnji hodnik, v izpraznjeno sobo smo pa namestili predmete, ki jih je zbral in izdelal Inštitut za raziskovanje krasa v Postojni, za kar se je posebno zavzel naš rojak arheolog Aci Leben. Kras je razvit na konglomeratu Za gradom in pri Papirnici ter po vsem apnenčastem delu našega ozemlja. Poleg mnogih vrtač je znanih doslej okrog 70 jam in brezen. Splošna maketa kaže značilne oblike kraškega podzemlja,

dve maketi pa profil Marijinega in Slugovega brezna. Diorama prikazuje motiv iz Kevderca na Lubniku. Poseben zemljevid govori o razširjenosti in množini, profili pa o ustroju jam in brezen. Zbrane so kamenine, kapniške tvorbe, jamske živali in literatura ter slike raziskovalcev jam in živalstva v njih.

Francè Planina

RAZSTAVE V LOSKEM MUZEJU

V zimski sezoni 1959-60 se je v loškem muzeju zvrstilo nekaj razstav, ki so pokazale, da je v muzeju potrebno tudi tovrstno delo, tako za samo ustanovo, kot tudi za občinstvo. Občinstvo je bilo spočetka do razstav nekako rezervirano, saj se je pri njih odpiranju zbralo komaj nekaj več kot deset ljudi. S tem seveda ni rečeno, da razstave niso bile kvalitetne, pač pa je bil izostanek občinstva morda pogojen v slabi izbiri dneva in ure otvoritev. Te so bile sprva ob sobotah zvečer. Poleg slabo izbranega časa je morda prispevala k takšni udeležbi tudi slaba obveščenost občinstva in ne nazadnje tudi premalo svečana oblika same otvoritve. Vendar moramo poudariti, da so bile neuspele samo otvoritve, ne pa same razstave, kajti te so bile vedno dobro obiskovane.

Prva po otvoritvi muzeja na loškem gradu je bila razstava *Peča na slovenskem*. Pripravil jo je Etnografski muzej iz Ljubljane in je prikazovala razvoj in okraševanje peče, nekdanjega ženskega pokrivala. Razstavo je muzej postavil v okroglem grajskem stolpu. Odprta je bila v novembru 1959 in si jo je ogledalo 545 obiskovalcev (šteto po vpisih v vpisni knjigi razstav, kar pomeni, da je bilo obiskovalcev precej več, saj se povprečno vpiše v knjigo komaj vsak tretji).

Že 5. decembra 1959 je sledila otvoritev razstave *slikarskih del Moše Pijade*, velikega jugoslovanskega revolucionarja. Dela so bila razstavljena na zgornjem hodniku muzeja, kjer je mesto stalni razstavi loških slikarjev, ki se je ob tej priliki morala umakniti gostu. Kljub precej velikemu oziroma dolgemu prostoru, je bilo prostora še premalo, da bi mogle viseti vse slike, ki jih je muzej v ta namen dobil od Umetnostne galerije v Slovenjem Gradcu. Razstavo je pripravil in jo organiziral kot potujočo Narodni muzej v Beogradu v počastitev velikega pokojnika. Tako smo s to razstavo spoznali ono drugo, manj znano, tiho delo Moše Pijade tudi v Škofji Loki. Razstava je bila od-

prta do 13. decembra in si jo je ogledalo 474 obiskovalcev.

Ob proslavljanju 40-letnice ustanovitve Komunistične partije Jugoslavije je bila v Loki postavljena velika razstava, ki so jo pripravili v Kranju. Razstava *40 let KPJ* je bila pripravljena kot potujoča razstava za ves kranjski okraj. V Škofjo Loko je prišla precej pozno ter je pod streho muzeja dobila prostor v delu spodnjega hodnika in zavzela tudi ves zgornji hodnik. Razstavljeno gradivo je bilo razdeljeno na tri obdobja: obdobje razvoja in borbe Partije v stari Jugoslaviji, borba med okupacijo in doba po osvoboditvi. Vsaka doba je imela drugače obarvane zaslone, na katerih so bile pritrjene fotografije, faksimili raznih listin, grafikoni, karte in podobno gradivo. Razstava je bila skrbno pripravljena, gradivo je spremljalo dovolj pojasnil, ki so si v neprekinjenem redu skladno sledila, tako da je obiskovalec razstave mogel prijetno presenečen ugotoviti, da je ob sliki in kratki, toda jasni spremni besedi prebral, spoznal in si mimogrede vtisnil v spomin obsežno zgodovino boja jugoslovanske Komunistične partije. Če je razstava prirejena tako, da dá obiskovalcu, ki jo količkaj pazljivo pregleda, določen pojem o predmetu, ki ga obravnava, potem je dosegla svoj namen. Prav škoda je, da se zbrano gradivo po končani razstavi menda ne bo ohranilo skupaj. Mnogo se je govorilo, naj bi razstava ostala v loškem muzeju. Toda do uresničitve te misli ni prišlo, ker velika dvorana v muzeju, ki bi bila izredno primerna za to razstavo in tudi za druge, še ni urejena, prostor na hodniku pa je pretesen in premalo reprezentativen. Zato bi bilo prav, da se skoraj dobijo sredstva za ureditev grajske dvorane, kjer bi mogle dobiti mesto ne samo manjše občasne razstave, temveč zlasti velike in pa povečana muzejska galerijska zbirka. Razstavo je obiskalo nekaj nad tisoč obiskovalcev.

Popoln preobrat pri udeležbi občinstva na otvoritvah in glede obiska razstav je bil dosežen spomladi. Čas otvoritev je bil prestavljen od sobote zvečer na nedeljo dopoldne. Vodstvo muzeja je za vsako razstavo oskrbelo tiskana vabila s kratkim pojasnilom o razstavljalcu in njegovih delih (spomladi so se namreč zvrstile tri slikarske razstave), po mestu pa je namesto malih lepakov vabilo na razstavo le nekaj velikih oglasnih tabel.

Prva razstava, ki je doživela popoln uspeh in bila deležna pozornosti večjega števila obiskovalcev, je bila razstava del doslej neznanega slikarja *samouka Ja-*